DOMSTOLENS DOM (tredje afdeling)
18. december 1986 *

I sag 10/86,

angående en anmodning, som tribunal de grande instance de Paris i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

VAG France SA, Paris,

mod

Établissements Magne SA, Angoulême,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Kommissionens forordning nr. 123/85 af 12. december 1984 om anvendelse af EØF-traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af salgs- og serviceaftaler vedrørende motorkøretøjer (EFT 1985, L 15, s. 16),

har

DOMSTOLEN (tredje afdeling),

sammensat af afdelingsformanden Y. Galmot, dommerne U. Everling og J. C. Moitinho de Almeida,

generaladvokat: J. Mischo
justitssekretær: fuldmægtig S. Hackspiel

efter at der er afgivet skriftlige og mundtlige indlæg af

— VAG France SA, ved advokat Yann François, Paris,

— Établissements Magne SA, ved advokat Jean Threard, Paris,

— Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Norbert Koch,

* Processprog: Fransk.

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 4. november 1986,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 27. november 1986,

afsagt følgende

DOM

1 Ved dom af 18. december 1985, indgået til Domstolen den 16. januar 1986, har tribunal de grande instance de Paris i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af Kommissionens forordning nr. 123/85 af 12. december 1984 om anvendelse af EØF-traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af salgs- og serviceaftaler vedrørende motorkøretøjer (EFT 1985, L 15, s. 16).

2 Spørgsmålet er stillet under en sag mellem selskabet VAG France SA, der forhandler motorkøretøjer og andre produkter af mærkerne Volkswagen AG og Audi i Frankrig, og Etablissements Magne SA, der som eneforhandler er ansvarlig for salg og service af VW- og Audi-produkter i forskellige områder omkring Angoulême. Sagen vedrører afbrydelsen af forretningsforholdet mellem parterne som følge af uenighed med hensyn til retsvirkningerne på deres aftale af ikrafttrædelsen af ovennævnte forordning nr. 123/85.

3 I henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 123/85 er visse kategorier af aftaler vedrørende salg af motorkøretøjer fritaget fra forbudet i EØF-traktatens artikel 85, stk. 1, såfremt der er tale om en aftale, der er indgået for mindst fire år, eller aftalen er indgået på ubestemt tid og kan opsiges med et varsel på mindst ét år.

4 Det fremgår af sagen, at forretningsforholdet mellem parterne var reguleret af standardaftaler, indgået hvert år for ét år, og at den sidste var underskrevet den 18. december 1984 for perioden 1. januar — 31. december 1985. Efter udstedelsen af forordning nr. 123/85 tilbød VAG France SA at indgå en ny aftale med Établissements Magne SA på ubestemt tid med virkning fra den 1. januar 1986, idet VAG France SA dog gjorde sit tilbud betinget af, at Magne opnåede et vist salg i 1985; Magne afviste tilbudet og krævede, at der blev indgået en ny aftale på bestemt tid, nemlig fire år, idet selskabet gjorde gældende, at den løbende aftale, der skulle bringes i overensstemmelse med forordning nr. 123/85, også var indgået på bestemt tid.

5 Tribunal de grande instance de Paris fandt, at tvisten i det væsentlige drejede sig om, hvorvidt ikrafttrædelsen af forordning nr. 123/85 forpligtede parterne til at ændre den løbende aftale og bringe den i overensstemmelse med blandt andet forordningens artikel 5, stk. 2, med hensyn til aftalens varighed, således at aftalen blev indgået for fire år, som anført af Établissement Magne SA, eller, som anført af VAG France SA, hvorvidt forordningens ikrafttrædelse alene bevirker, at bestemmelserne om eneret og om forbud mod konkurrence eller, eventuelt, hele aftalen rammes af ugyldighed, indtil aftalen udløber eller parterne har indgået en ny aftale, der er i overensstemmelse med de fællesskabsretlige bestemmelser. For at kunne træffe afgørelse fandt tribunal de grande instance de Paris det nødvendigt at forelægge et spørgsmål for Domstolen

»vedrørende anvendelse af forordning nr. 123/85 på den aftale, som den 18. december 1984 blev indgået mellem selskaberne VAG France SA og Établissements Magne SA for ét år fra den 1. januar 1985 til den 31. december 1985 uden mulighed for stiltiende forlængelse, når henses til parternes respektive fortolkninger«.

6 For så vidt angår en mere detaljeret redegørelse for sagens faktiske omstændigheder, den i sagen omhandlede fællesskabsretlige ordning og de indlæg, der er indgivet til Domstolen af parterne i hovedsagen og af Kommissionen, henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

7 Først bemærkes, at Domstolen ikke inden for rammerne af EØF-traktatens artikel 177 har kompetence til at træffe afgørelse om anvendelse af fællesskabsretlige bestemmelser i en konkret sag. Af ordlyden af det stillede spørgsmål og af de oplysninger, der er fremlagt af den nationale ret, kan Domstolen dog udlede de fællesskabsretlige elementer, der er nødvendige, for at den nationale ret kan løse det retlige problem, den har fået forelagt.

8 Under hensyn hertil går det af tribunal de grande instance de Paris forelagte spørgsmål ud på, om forordning nr. 123/85 skal fortolkes således, at dens artikel 5, stk. 2, indeholder bindende forskrifter, som direkte påvirker gyldigheden eller indholdet af aftalen, helt eller delvis, eller som forpligter aftaleparterne til at bringe aftalens indhold i overensstemmelse med de nævnte bestemmelser.

9 Det bemærkes, at spørgsmålet må besvares på grundlag af forordning nr. 123/85, sammenholdt med EØF-traktatens artikel 85 og Rådets forordning nr. 19/65 af 2. marts 1965 om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af aftaler og samordnet praksis (EFT 1965-1966, s. 31), i henhold til hvilken forordning nr. 123/85 er udstedt.

10 EØF-traktatens artikel 85, stk. 1, bestemmer, at visse aftaler mellem virksomheder, der kan påvirke handelen mellem medlemsstater, og som har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for Fællesmarkedet, er uforenelige med Fællesmarkedet og forbudt. I henhold til samme artikels stk. 2 er sådanne aftaler uden retsvirkning, medmindre Kommissionen har erklæret bestemmelserne i stk. 1 uanvendelige i henhold til samme artikels stk. 3.

11 Beslutningen om, at artikel 85, stk. 1, ikke skal finde anvendelse, jfr. artiklens stk. 3, kan træffes af Kommissionen, enten i form af en individuel beslutning vedrørende en konkret aftale i medfør af Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, der er den første gennemførelsesforordning til traktatens artikler 85 og 86 (EFT 1959-62, s. 81), eller ved udstedelse af en forordning om fritagelse for visse kategorier af aftaler i medfør af artikel 1 i forordning nr. 19/65. I en sådan forordning skal Kommissionen angive, på hvilke betingelser forbudet i artikel 85, stk. 1, ikke

finder anvendelse på en aftale, som i sig selv opfylder betingelserne for at være omfattet af forbudet.

12 Som gennemførelsesforordning til traktatens artikel 85, stk. 3, hjemler forordning nr. 123/85 herefter blot mulighed for, at de erhvervsdrivende inden for automobilbranchen i et vist omfang kan indgå salgs- og serviceaftaler, som trods visse vilkår om eneret og om forbud mod konkurrence ikke omfattes af forbudet i artikel 85, stk. 1. Forordning nr. 123/85 pålægger imidlertid ikke de erhvervsdrivende at udnytte disse muligheder, ligesom den heller ikke indebærer, at indholdet af en sådan aftale ændres eller bliver ugyldigt, hvis de i forordningen angivne betingelser ikke er opfyldt.

13 Såfremt en aftale ikke opfylder alle de betingelser, der er angivet i en sådan forordning, kan aftaleparterne enten anmode Kommissionen om at træffe en individuel beslutning om, at artikel 85, stk. 1, ikke finder anvendelse, eller gøre gældende, at betingelserne i en anden forordning om fritagelse for andre kategorier af aftaler er opfyldt, eller endelig bevise, at den pågældende aftale af andre grunde ikke er uforenelig med forbudet i artikel 85, stk. 1.

14 Videre bemærkes, at i henhold til Domstolens praksis (domme af 30. juni 1966, la Technique Minière, sag 56/65, Sml. 1965-68, s. 211, og af 14. december 1983, Société de vente de ciments et bétons de l'Est, sag 319/82, Sml. s. 4173), skal retsvirkningerne af ugyldigheden af aftalebestemmelser, der er uforenelige med artikel 85, stk. 1, for aftalen i øvrigt og for andre heraf følgende forpligtelser ikke bedømmes efter fællesskabsretten.

15 Det bemærkes, at det tilkommer den nationale retsinstans på grundlag af gældende national lovgivning at tage stilling til, hvilken rækkevidde og hvilke retsvirkninger det har for aftaleforholdet som sådan, at visse af aftalebestemmelserne er ugyldige i medfør af artikel 85, stk. 2. Det skal på grundlag af national ret blandt andet afgøres, om en sådan uforenelighed kan medføre, at aftaleparterne er forpligtet til at ændre aftalens indhold, således at den ikke rammes af ugyldighed, og, om fornødent, i det øjemed vælge den ene af de i artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 123/85 angivne to muligheder vedrørende aftalens løbetid.

16 Det af tribunal de grande instance de Paris forelagte spørgsmål skal herefter besvares med, at Kommissionens forordning nr. 123/85 af 12. december 1984 om anvendelse af EØF-traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af salgs- og serviceaftaler vedrørende motorkøretøjer (EFT 1985, L 15, s. 16) ikke indeholder bindende forskrifter, der direkte påvirker gyldigheden eller indholdet af vilkårene i en aftale eller forpligter aftaleparterne til at tilpasse aftalen til forordningen, men fastlægger alene betingelser, hvis opfyldelse bevirker, at visse aftalevilkår ikke omfattes af forbudet og følgelig ikke rammes af ugyldighed, jfr. EØF-traktatens artikel 85, stk. 1 og 2, og at det tilkommer den nationale retsinstans på grundlag af gældende national lovgivning at tage stilling til retsvirkningerne af en eventuel ugyldighed af visse af aftalebestemmelserne.

Sagens omkostninger

17 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg ved Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (tredje afdeling),

vedrørende det spørgsmål, som er forelagt af tribunal de grande instance de Paris ved dom af 18. december 1985, for ret:

Kommissionens forordning nr. 123/85 af 12. december 1984 om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af salgs- og serviceaftaler vedrørende motorkøretøjer (EFT 1985, L 15, s. 16) indeholder ingen bindende forskrifter, der direkte påvirker gyldigheden eller indholdet af vilkårene i en aftale eller forpligter aftaleparterne til at tilpasse aftalen til forordningen, men fastlægger alene betingelser, hvis opfyldelse bevirker, at visse aftalevilkår ikke omfattes af forbudet og følgelig ikke rammes af ugyldighed, jfr. EØF-traktatens artikel 85, stk. 1 og 2.

Det tilkommer den nationale retsinstans på grundlag af gældende national lovgivning at tage stilling til retsvirkningerne af en eventuel ugyldighed af visse af aftalebestemmelserne.

Galmot Everling Moitinho de Almeida

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 18. december 1986.

P. Heim
Justitssekretær

Y. Galmot
Formand for tredje afdeling